

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letna 60 Din. za inasestveto 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, c. u. k. posebej. Pošt. šte. 11.197. Telefon 3112

Pred državno skupščino v Beogradu.

V dneh 24., 25. in 26. avgusta se bodo zbrali vsi člani izvršnega in glavnega odbora, vsi predsedniki sekcij s predsedniki sreskih učiteljskih društev z izvoljenimi delegati na XII. glavno skupščino Jugoslovenskega učiteljskega združenja, da manifestirajo stanovsko edinstvo in solidarnost.

Prepričani smo, da bo udeležba na tej skupščini sprico porasta članstva in konsolidacije naše stanovske organizacije iz vseh predelov naše širne zemlje kar najštevilnejša. Tu si bomo podali po letu dni dela, skrbi in truda za naš prospeh zopet prijateljsko roke stari znanci od severa in juga, od vzhoda in zapada, kot iskreni tovariši in bratje, borci za naša prava, uspešen napredek in zdrav razvoj našega šolstva in narodne izobrazbe.

Kakor vsako leto, tako pričakujemo tudi letos polnoštevilne udeležbe naše delegacije iz Dravske banovine. Res je, da so težki časi; posameznik, kakor naša sreska društva čutijo težo gospodarske depresije, vendar smo uverjeni, da bo pri nas tako živa stanovska zavest premagala vse ovire, da bomo kljub vsemu častno zastopani manifestirali na letošnji državni skupščini za svoja stanovska prava in pokazali solidarnost članstva, ki nam je danes tako živo potrebna.

Mnogi bodo predlogi, ki jih bo obravnavala letošnja skupščina, važni in pomembni za nadaljnji porast naše organizacije, ugotovitev naše skupnosti, za boljši gospodarski položaj našega stanu, pa tudi predlogi za nadaljnji zdrav in smoten razvoj šolstva.

Današnje težke prilike, pred vsem nastala gospodarska depresija ne prizanaša razvoju našega šolstva. Vseobčja štednja, ki jo zahtevajo sedanjí časi, ni ostala brez posledice tudi za nadaljnji procvit in razvoj naše narodne šole. Krajevni šolski odbori in občine s težo zmagujejo pri vedno piceljših dohodkih šolskega bremena. Zidanje in razširjenje neobhodno potrebnih šolskih zgradb je v zastoju. Tudi banovinski in državni prosvetni proračun ne moreta biti več tako radodarna kakor sta bila v prejšnjih letih in kakor bi bilo potrebno, da sta še danes.

Ker pa je naša naloga, da kljub vsem nastalim težočam delamo na napredku naše šole in po njej našega naroda, je treba, da učitelji prav v teh časih, skromni, kakor smo vedno bili in kakor smo še danes, zastavimo tem energičnejše svoje sile, da ob pomanjkanju materialnih dobrin, vendar obdržimo našo šolo na doseženem višku.

Da pa bomo uspeli kljub vsem neprilikam, nam je treba izdatne moralne podpore. Če se hoče učitelj posvetiti z veseljem, požrtvovalnostjo in z uspehom svojem težkemu zvanju, mu je treba pred vsem miru in to še prav posebno v današnjih časih, treba mu je stalnosti na službenem mestu, nameščanje v službene kraje pa naj se vrši le na osnovi objav praznih službenih mest. Ti dve zahtevi smatra učiteljstvo za tako važni in za redno in uspešno delo v šoli in med narodom tako potrebni, da bo morala letošnja skupščina Jugoslovenskega učiteljstva o njih temeljito razpravljati in zavzeti svoje stališče.

Nobena panoga državnega uradništva ni pri vršenju svojih službenih dolžnosti v tako neposrednih in globokih stikih z narodom kakor učitelj. Že s samim šolskim delom je v najožjeh odnosih z ljudstvom in je njegov uspeh v veliki meri odvisen od tega, kakšni so ti odnosi. Njegova potreba in dolžnost je, da temeljito pozna gospodarski položaj, socialne in druge prilike svojega šolskega okoliša in občine, če hoče pri svojem delu uspeti in si pridobiti pri ljudstvu razumevanja in zaupanja, ki je temelj vsem uspehom. Kako naj to doseže učitelj, če je vsako leto ali pa še prej v drugem službenem kraju! Kako naj ima narod vanj zaupanje, kako naj mu sledi, ko ga niti ne pozna. Kako pa naj se tudi učitelj poglubi in vživi v odkazani delokrog, če že pri prihodu v kraj misli na skorajšnjo selitev.

Če trpi vsled pogostega menjavanja učiteljstva še samo šolsko delo, kaj naj rečemo o možnosti uspešnega izvenšolskega udejstvovanja. Vsakemu, kdorkoli je živel in delal med ljudstvom, je znano, kako različne so prilike in razmere v posameznih krajih, kako različna so razmerja in stremeljenja posameznikov kakor celote. Preden se more učitelj v kraju z uspehom uveljaviti, je nujno potrebno, da spozna krajevne prilike in potrebe, pa tudi ljudi in njih odkrite in prikritke značaje. Brez poznanja krajevnih razmer je vsako, posebno izvenšolsko delo obsojeno na neuspeh, učitelja čaka brezpogojno razočaranje.

Pa to še ni vse. Treba si je pridobiti zaupanja. Kdor nima zaupanja, naj ne računa na uspehe. Zaupanja pa si ne moremo pridobiti v nekaj mesecih, tega si pridobi učitelj z

večletnim delom. To so bili oni naši tovariši, ki so v enem kraju vzgojili eno ali dve generaciji. Ti morejo govoriti o zaupanju, ko se jih narod še dolgo vrsto let s hvaležnostjo spominja in ob vsaki priliki s ponosom omenja. Z večletnim sožitjem pridobljeno zaupanje rodi uspehe, ki niso od danes do jutri, so nekaj trajnega, kakor je bilo trajno tudi delo. Od učitelja, ki se ni v kraju niti prav razgledal, zahtevati mogoče in nemogoče, vse kar zna in česar ne zna, je zanj in za okolico kočljivo. Vsak neuspeh je lahko najboljši stvar v škodo, ki jo je težko popraviti z večletnim delom. Zavest, da sem v kraju stalen ob vestnem vršenju svojih nalog, ustvarja zdrave načrte in rodi voljo za njih izvršitev. Vem, da sem v kraju kot rojen-domačin, rojak med rojaki, občutim potrebo jim pomagati. Tako zdravo in plemenito naziranje se mora povrniti, zato pa je treba učiteljskemu stanu stalnosti in z njo sigurnosti, da more v miru in nemoteno posvetiti svoje znanje in moči službi naroda.

Učiteljev gospodar, zaščitnik, pa tudi sodnik more biti le pristojna državna oblast. Ni koristno za stan in šolo, če je odvisna učiteljeva stalnost od vpliva in predlogov neodgovornih poedincev, ki največkrat niti prav ne doumevajo nalog pravega učitelja. Ni v korist šole in njenega napredka, ni v podkreplje učiteljeve avtoritete, če odločajo o učiteljevi sposobnosti lajške osebe in predlagajo in soodločajo o njegovi namestitvi in premestitvi. Ako je grešnik, izročite ga oblasti, ker le njej pristojajo sodba in morebitni ukrepi.

Da je preživljalo učiteljstvo svojčas tako težke dneve, da si je morala šola le s težavo priboriti sedanje stopanje, je bilo največ krivo to, da so si lastili vpliv nad učitelji neodgovorni, ki so pogostokrat kratili in spodbijali njegov ugled.

Ti časi so bili in se ne smejo nikoli več povrniti. Vsak, kdor čuti resnično iskreno in hoče dobro šoli in po njej narodu naj podpira stremeljenja učiteljstva, naj štiti vselej njegovo dostojanstvo in ugled. Vsi pa, ki imajo priliko in moč, naj podkrepne naše pravične zahteve, da se vrne učiteljstvu stalnost na mestu službe, da se more nemoteno in brez skrbi posvetiti delu v podeljenem službenem kraju.

Rekel sem v podeljenem kraju, torej v kraju, za katerega je prošil, v katerega je želel priti.

Uvodoma sem že poudaril, da je učitelj, kakor noben drug uradnik v najožjem stiku z narodom, zato je tudi potrebno, da po možnosti služi tam, kjer upa, da bo najlažje dosegel potrebno soglasje in zaupanje. Zato mu je treba dati prilike, da si pridobi tako mesto po razpisu in na osnovi dela in zaslug.

Vse pritožbe, ki jih čujemo z ene kakor z druge strani glede nameščanja učiteljev, bodo utihnile ali vsaj izdatno pojenale, če se bodo oddajala vsa izpraznjena mesta edino z razpisom. Ta način podeljevanja služb je po našem naziranju edino pravičen in pravilen.

Za razpisano službo se lahko poteza vsak upravičenec in opre svojo zahtevo na sposobnost, svoje delo in službeno dobo, kakor tudi na svoje gospodarske in socialne prilike.

Objava služb ne zapostavlja in ne izključuje nikogar. Zavest, da odloča pri podelitvi služb vestno in vztrajno delo in službena neoporečnost, dviga in podžiga ter bodri k višjemu stremeljenju. Zanašanje na golo naključje, zveze in protekcije, ubija moralo v posamezniku in v celoti.

Pri objavi služb ima uprava izbiro in po določilih zakona lahko presoja in odloča, kateri izmed prošilcev je najmožnejši in za določeno mesto najprikladnejši.

Ker želimo v naših vrstah reda in zadovoljstva in odkritosrčnega tovarištva, zato naj se naša letošnja državna skupščina zavzame za učiteljsko stalnost na službenem mestu in za redno podeljevanje služb le potom razpisov izpraznjenih službenih mest.

Z uvedbo stalnosti in s podeljevanjem služb le potom uradnih objav bo zavladalo med učiteljstvom zopet nekdanje zaupanje in pravo tovarištvo, poživilo se bo živo tekmovanje v delu in vrnil se bo v učiteljske vrste mir in notranje zadovoljstvo, ki nam je pri tako odgovornem delu in tako težkih časih nujno potrebno.

Ugodna rešitev in strogo izvajanje teh dveh zahtev bo na mah dvignila samozavest in ugled učiteljstva, ga postavila v vrste značajnih tekmovalcev ter za vselej izključila protekcioniste. V naših šolah bo zavladalo zdravo tekmovanje, smoteno in od nikogar moteno delo, ki bo služilo edinemu cilju: napredku in podvigu šole, koristi in blaginji celokupnosti.

III. zadružniško - knjigovodstveni tečaj.



JUU, sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani je priredila s pomočjo kr. banske uprave že tretji zadružno - gospodarski tečaj za naše učiteljstvo. S tem je storila na polju zadružništva velik korak naprej, kajti vzgojila je cel trop novih agilnih zadružnih delavcev, ki so se razšli po vsej banovini. Stari pionirji zadrugarij med učiteljstvom izginjajo drug za drugim s površja in treba je novih agilnih moči na polju zadružništva. Danes, ko imamo okrog 1500 zadrug v naši banovini, je treba, da tudi učiteljstvo krepkeje prime za to stvar. In ravno tukaj je pričela sekcija z delom.

Kmalu po razpisu tečaja se je prijavilo okrog 100 reflektantov, žal je moglo biti sprejetih le 30 rednih in 10 izrednih, med njimi 38 učiteljev in 2 učiteljice.

Tečaj se je pričel 7. julija ob 8. uri dopoldne na drž. moškem učiteljsku v Ljubljani, trajal je tri tedne vsako dopoldne po 5 ur in se je končal 28. julija s splošnimi izpiti. Tečaj je vodil gosp. nadzornik Rado Grum v splošno zadovoljstvo, predavali pa so poleg njega še trije člani Zveze slovenskih zadrug in sicer gosp. revizor Šifer, gosp. tajnik Smodiš in gosp. dipl. agronom Koruza. Težavno je bilo njihovo delo, težavno je bilo v tako kratkem času pregledno podati ogromno snov, ki jo daje zadružništvo. Gospodje predavatelji pa so rešili vso stvar v vseobčje zadovoljstvo, kar se je posebno pokazalo pri končnih izpiti. Tem je prisostvoval odposlanec kr. banske uprave gosp. banski šolski inšpektor dr. Franc Kotnik, sam vnet pristaš zadrugarstva. O rezultatu izpitov se je izrazil zelo pohvalno. Bilo mu je to gotovo v veliko zadoščenje. Da se je tečaj sploh mogel vršiti, se imamo zahvaliti banski upravi.

Tečaj so dovršili: Beloglavce Vilibald, Sredica — Prekmurje; Berlot Srečko, Moravče; Bitenc Ivan, Dobje; Doljak Valentin, Gor. Logatec; Gorup France, Sv. Florjan pri Mislinju; Kavčič Rudolf, Vinica; Keržin Stefan, Sodražica; Knapič Janko, Kapela; Kogej Leopoldina, Tomišelj; Kožuh Mirko, Maribor; Kuhar Janko, Črna; Lenardič Mihael, Svetli potok; Ločniškar Franc, Turjak; Lumbar Gabro, Velesovo; Lunder Dušan, Trbovlje; Me-nard Vilko, Novo mesto; Mikulič Oton, Globoko pri Brežicah; Pahor Drago, Trbovlje; Pečnik Gustav, Bizelsko; Pergar Viktor, Loke - Zagorje; Pogačnik Janko, Celje; Pogačnik Stane, Log - Zaplana; Predan Drago, Sv. Andraž v Slov. gorah; Primožič Ivan, Koprnik; Primožič Josip, Ljubljana; Robič Anton,

Virštanj; Škafar Ivan, Tomišelj; Šuler Stane, Stari trg; Sulin Matko, Toplice - Zagorje; Tivadar Janez, Pince; Turner Edmund, Višnja gora; Venturini Oskar, Vojnik; Verdir Stana, St. Janž; Vertačnik Milan, Sv. Duh; Vidmar Miro, Cerklje ob Krki; Vičar Franc, Sv. Lovrenc pri Ptuj; Zazula Rafael, Pristava; Zor Miroslav, Sv. Peter pri Ljubljani; Zehelj Alfred, Bočna pri Gor. gradu.

Tekom tečaja smo delali v popoldanskih urah pridno razne ekskurzije. Prvo smo obiskali Tobačno tovarno, potem Mestno klavnico, ki je najmodernejša v naši državi, nato Združene mlekarne, ljubljanski nebotičnik in našo največjo stanovsko zadrugo Učiteljsko tiskarno s knjigarno in oddelkom za učila. Ogledali smo si tudi na novo urejene društvene prostore naše sekcije. Vsem gospodom, ki so nam pripomogli do teh ekskurzij in ki so nas vodili ter nam razlagali vse zanimivosti, bodi izrečena še na tem mestu najlepša zahvala.

Med ekskurzijami pa smo pridno studirali. Obisk tečaja je bil vseskozi stoodstoten, kar jasno priča o potrebi takih tečajev.

Končni izpiti, katerim je prisostvoval poleg že omenjenih tudi ravnatelj Zveze slovenskih zadrug gosp. Trček, so imeli popolnoma oficalni značaj, prejeli bomo tudi kolkovana izpričevala, kakor hitro bodo nekatere formalnosti rešene.

K zaključku tečaja je prišel tudi sekcijski predsednik tov. Dimnik, ki nam je ponovno poudaril važnost zadružništva in še večjo važnost učiteljskega dela na tem polju. Javil nam je, da se je v okvirju gospodarskega odseka naše sekcije osnoval še zadružniški odsek s posebnim tajnistvom, ki bo reguliral učiteljsko delo pri zadružništvu. Pozval je vse tečajnike na pomoč temu odseku.

Sledili so še govori gosp. inšpektorja dr. Kotnika, vodje tečaja, gosp. nadzornika Gruma in zahvalni govor zastopnika učiteljstva tov. Primožiča. Ne bo odveč če se na tem mestu še enkrat zahvalimo vsem prirediteljem tečaja, najbolj pa kr. banski upravi, Zvezi slovenskih zadrug in JUU, sekciji v Ljubljani. Bodite prepričani, da vaš trud ni bil odveč, kar bo gotovo pokazalo naše delo med narodom.

Po zaključku tečaja smo se slikali, popoldne pa smo se sestali še na poslovnem sestanku pri Nacetu na Šmartinski cesti, da smo zadostili starodavnemu običaju.

In s tem — konec.

Zidajmo čim več učiteljskih domov ob morju!

Skrbimo tudi za svoje in svojih družin zdravje! — Hrvatski učiteljski dom v Crikvenici. — V preteklem letu so učitelji iz Novega Sada postavili dom v Omišlju. — Akcija sekcije JUU za Dravsko banovino za postavitev doma ob morju.

Ako pogledamo v druge države, osobito med učiteljstvo Poljske, vidimo, da to učiteljstvo zelo skrbi za ustanove, ki so namenjene za okrepitev zdravja učiteljskega stanu. Zelo važno je, da se človek po napornem delu redno vsako leto odpočije in si okrepi zdravje ter se okrepi za nadaljnje delo.

Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini.

To so uvideli tudi zavedni naši tovariši, ki so ustanovili posebno zadrugo za ustanovitev zdraviliškega doma v Slatini. Malo število učiteljstva je kupilo hišo in posestvo, ki reprezentira danes Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini. Ta dom je danes aktiven in bi bil lahko še večji, če bi se učiteljstvo zavdalo pomena lastnih zdraviliških domov.

Učiteljski domovi ob morju.

Koliko je učiteljev in učiteljic, ki gredo radi vsako leto si krepit zdravje na morje in

koliko je učiteljev in učiteljic, ki bi radi šli, pa se neradi potikajo po tujih hotelih itd. Koliko je učiteljev in učiteljic rodbinskih očetov, ki bi radi dali svojo deco ob morje, v zanesljive roke, pa imajo danes primeroma malo prilike za to.

Ideja potrebe učiteljskih zdravilišč in okrevališč ob morju živi v širokih krogih učiteljstva.

»Hrvatski učiteljski dom« v Crikvenici.

Ze dolgo vrsto let stoji v lepem kopališču v Crikvenici Hrvatski učiteljski dom, ki je bil prvi učiteljski dom ob morju. Dom leži na lepem kraju ter je večja stavba, ki služi hrvatskemu učiteljstvu in svrhu krepitve zdravja v počitnicah.

Novosadski učiteljski dom v Omišlju.

Lani je sekcija JUU za Dravsko banovino sprožila misel postavitve učiteljskega doma za Dravsko banovino v Omišlju.